

Příloha k tiskové zprávě

Bezpečné hry a pohybové aktivity pro děti a mládež

Výstavba dětských a sportovních zařízení pro děti a mládež je nezastupitelným vkladem do jejich budoucnosti, děti zde společně poznávají svět hrou, která přirozeně rozvíjí jejich osobnost a fantazii - s využitím pohybových a fyzických aktivit.

Pohybové aktivity a sport jsou zároveň i zdrojem rizik zranění a úrazů, i fatálních. Úraz nikdy nelze zcela vyloučit. Ale zajištěním odpovídajících technických parametrů herních a sportovních prvků a vybavení a také zajištěním správných podmínek provozování zařízení lze míru rizika maximálně snížit. Úloha dohledu dospělých osob (rodiče, pedagogové, vychovatelé, odborný personál aj.) je samozřejmě nezastupitelná, ale nemůže systematicky zastupovat nedostatky technické a provozní, které jsou v působnosti a zodpovědnosti provozovatele.

Statistiky úrazů na nás apelují, že zvyšování počtu ošetřených úrazů dětí a mladistvých při sportu a hře je alarmující. Nejčastější mechanismus úrazu je pád, např. z prolézaček, skluzavek, houpaček a lanovek. Nejčastější typy úrazu jsou úraz hlavy, zlomeniny rukou, zhmoždění. Zatímco počty úrazů dětí v dopravě se daří snižovat, úrazy dětí doma a ve volném čase narůstají. Také Česká obchodní inspekce se bezpečnosti dětských hřišť v minulých letech věnovala a zhruba 30% dětských hřišť vykazuje nedostatky s ohledem na bezpečnost provozu. Naše zjištění jsou ještě horší.

Rizika jsou ovšem ovlivnitelná cílenou prevencí. Tu rozvíjíme na základě evropských norem pro zařízení dětských hřišť a pro sportoviště a tělocvičny. Definují bezpečnostní požadavky na herní a sportovní prvky, jejich vzájemné bezpečné umístění na hřišti a sportovišti, základní podmínky správného provozu, např. zajišťování kontrol zařízení, i metodiky zkoušení. Použití norem je ovšem v principu dobrovolné, proto naše sdružení s partnery vyvíjí a prosazuje taková opatření, která jejich použití v co nejširší míře propagují a podporují. Bez dodržování norem nelze zajistit bezpečný provoz hřiště či sportoviště. V případě, kdy se na dodržování požadavků technických norem provozovatel nemůže odkázat, musí být připraven prokázat, jakým jiným způsobem bezpečný provoz hřiště a jeho jednotlivých prvků zajišťuje.

Naše sdružení spolupracovalo na vyvinutí metodiky k zabezpečení prevence úrazů dětí a mládeže na hřištích, sportovištích a v tělocvičnách, určené pro vlastníky, zřizovatele a provozovatele uvedených zařízení. Z balíčku devíti základních podmínek správného provozu zde vyjímáme jen některé:

U nového či přejímaného zařízení provozovatel musí ověřit nezávislým subjektem, že instalace herních a sportovních prvků a bezpečných povrchů odpovídá evropským normám; pro každé hřiště a sportoviště je třeba mít zpracovaný provozní řád a návštěvní řád a zajistit jejich dodržování; součástí provozního řádu musí být třístupňová kontrola provozu hřiště a sportoviště, včetně stanovené osobní odpovědnosti za jejich provádění a za bezpečnostní stav hřiště a sportoviště; pravidelnou (roční) odbornou technickou kontrolu, která je součástí třístupňové kontroly provozu hřiště a sportoviště, musí provádět certifikovaná osoba – subjekt nezávislý na výrobci/dodavateli prvků či na provozovateli; kontrolou zjištěné závady musí být bezodkladně opraveny.

Máme zkušenosti se stovkami a stovkami případů porušení norem na hřištích a sportovištích. Někteří provozovatelé naprosto nedodržují zásady zmiňované metodiky. Běžné jsou ale i případy, kdy se provozovatel snaží provoz zajistit v zásadě v souladu s principy metodiky, ale z různých důvodů dojde k pochybením. K těm náleží např. neodborná nebo „ve střetů zájmů“ provedená roční kontrola; vstupní či roční kontrolu provádí výrobce, či dodavatel, tedy osoba ve střetu zájmů; provozovatelé často opomenou vyžádat či zajistit certifikaci prvků po zásadnější opravě či rekonstrukci a provést následnou nezávislou kontrolu.

Např. v areálu základní školy v Praze došlo nedávno k utržení houpacího závěsu a ke zranění žáka. Následovaly právní kroky rodičů vůči škole. Škola vyžádala pomoc našeho sdružení. Při naší kontrole byly zjištěny montážní závady (chybné umístění prvků, rizika zachycení prstů a hlavy, nedostatečná síla pryžové dopadové plochy aj.) a hřiště tak rozhodně nesplňuje požadavky technických norem. Bylo zjištěno, že vstupní nezávislá kontrola po otevření hřiště nebyla vůbec provedena. Roční kontroly pak prováděl řadu let necertifikovaný technik – opravář, který libovolně dodával a montoval náhradní necertifikované díly k jednotlivým herním prvkům, prováděl na nich servis, aniž by zajistil dodatečně certifikaci prvků po úpravách a prováděl kontroly „sám po sobě“, tedy ve střetu zájmů. Výrobce/dodavatel prvků a hřiště poukazuje, že závady byly nyní zjištěny po záruční době, a odmítá se na odstranění montážních závad, ačkoliv prokazatelně byly přítomné při předávání hřiště, podílet. Nekvalifikovaně prováděné roční kontroly závady včas neodhalily a náklady na odstranění vad tedy nyní ponese zřizovatel. Opravář dokládá svoji kvalifikaci ke kontrolní činnosti pouze osvědčením o absolvování semináře na bezpečnost dětských hřišť. Spor školy se servisním technikem – opravářem a s výrobcem ještě není ukončen. Servisního technika provozovatel okamžitě nahradil kvalifikovaným certifikovaným nezávislým „revizním technikem“.

Jak ale může mít provozovatel hřiště záruku, že dodržuje řádně metodiku správného provozu a že se - přes „dobrou víru“ ve správnost svého počínání – **nedopouští pochybení a má zajištěno kvalifikované provádění nezávislých kontrol?** Tuto garanci mu poskytne značka kvality „Hřiště-sportoviště-tělocvična – Ověřený provoz“.

Značka je licencí zpřístupněna žadatelům, kteří chtějí prokázat splnění a následně dlouhodobé dodržování shody provozovaných herních a sportovních prvků s požadavky legislativy a evropských norem, a i bezpečný provoz celého zařízení (tj. dětského hřiště, sportoviště, tělocvičny či podobného zařízení). U veřejně provozovaného zařízení vlastník značky na základě žádosti podané žadatelem prověří aktuální stav provozovaného zařízení a předpoklady pro schopnost dlouhodobého udržení stability provozu a shody s požadavky bezpečnosti a kvality provozu daného zařízení. Skutečný stav je každoročně ověřen auditem. Značka byla přijata do programu Česká kvalita, čímž prokázala náročnost podmínek stanovených pro její získání.

Správnou praxi provozu sportovních hřišť a sportovišť i značku pro bezpečné hřiště sdružení s partnery propaguje na řadě akcí a seminářů v regionech, v médiích, v odborné literatuře. (Viz též www.overenehriste.cz).

Ing. Libor Dupal, ve spolupráci s partnery

Partneři: Profesní komora SOTKVO, Kabinet pro standardizaci, o.p.s.

2014-03-25

Autor je předsedou Sdružení českých spotřebitelů a ředitelem Kabinetu pro standardizaci (obecně prospěšná společnost). V rámci Rady kvality ČR předsedá Odborné sekci Kvalita v ochraně spotřebitele. Působí v řadě dalších pracovních a poradních skupin na národní, evropské i mezinárodní úrovni se zaměřením na podporu kvality, bezpečnosti výrobků a služeb, technickou normalizaci apod. (Česká technologická platforma pro potraviny, technická normalizační komise pro výrobky pro děti, koordinační skupina pro ISO COPOLCO aj.).

Kontakt: dupal@regio.cz; 602561856; www.konzument.cz